

Ma'ariv on Shabbat – The Heart of the Amida

The amida (standing prayer) lies at the heart of structured Jewish prayer.

There are four amidot on shabbat: Ma'ariv, Shacharit, Mussaf, Mincha.

The text below is the central section (“kedushat hayom” – “the sanctity of the day”) of the amida on Shabbat evening (Erev Shabbat) together with a very literal translation.

It has three sections in the Ashkenazi rite, the last of which “*Our God and the God of our ancestors*” is common to all four of the shabbat prayers.

Look carefully at these three paragraphs.

What is each section doing at the heart of the shabbat prayer on Friday night?

Try to analyse this text as closely as possible and write down any questions that you have about it!

סידור תפילה מעריב בשבת	Siddur Tefillah – Shabbat Ma'ariv
<p>אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית [מעשה] שמים וארץ וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים וכן כתוב בתורתך</p>	<p>You hallowed the Seventh Day to Your Name the completion/telos/purpose of [the making of] heavens and earth And You blessed it from all the days And You hallowed it from all the times and so it is written in Your Torah (Genesis 2: 1-3)</p>
<p>ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:</p>	<p><i>“And were finished the heavens and the earth and all their host. And God finished on the seventh day His work that He had made, and He ceased on the seventh day from all the work that He had made And God blessed the seventh day and hallowed it, because on it He ceased from all His work that by creating God had made”</i></p>
<p>(ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי ענג. עם מקדשי שביעי. כלם ישבעו ויתענגו מטובך. ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אותו קראת. זכר למעשה בראשית:)</p>	<p>(They will rejoice in your kingdom Keepers of shabbat and callers of delight A nation of hallowers of the seventh All of them will be satisfied and delighted with Your beneficence And you desired the seventh and hallowed it “beloved of days” You called it A remembrance of the act of Bereshit)</p>
<p>אלהינו ואלהי אבותינו רצה (נא) במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך [ושמח לבנו] [ושמח לבנו] בישיעתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו ה' אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה כל ישראל מקדשי שמך ברוך אתה ה' מקדש השבת</p>	<p>Our God and the God of our ancestors Desire (please) our rest Hallow us in Your commandments And put our portion in Your Torah (and) satisfy us from your goodness [And cause us to rejoice] (cause our hearts to rejoice) in Your salvation And purify our hearts to serve you in truth And bequeath us YHVH our God with love and with desire Shabbat of Your Holiness And all Israel will rest upon it Hallowers of Your name. The Source of Blessing are you YHVH Who hallows the shabbat</p>

[] Included in current Ashkenazi nusach, but not in Abudraham

() Included in Abudraham but not in current Ashkenazi nusach

The following is a commentary on this section of the amida from the 14th Century written by Rabbi David Abudarham (Hebrew: ר' דָּוִד אַבְדֻרְהָם). He lived in Seville in Spain and he was known for his commentary on the Synagogue liturgy - חִיבוּר פִּירוּשׁ הַבְּרָכוֹת וְהַתְּפִילּוֹת - *Chibbur Perush haBerakhot v'haTefillot*, ("Commentary on the Blessings and Prayers") - a running commentary to the liturgy.

<u>ספר אבודרהם מעריב של שבת</u>	<u>Abudraham on the central section of Shabbat Ma'ariv</u>
<p>אתה קדשת את יום השביעי לשמך ע"ש (ברא' ב, ג) ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת וזהו לשמך.</p>	<p>You hallowed the Seventh Day to Your Name on account of (Genesis 2: 3) <i>"And God blessed the seventh day, and hallowed it because on it He ceased..."</i> and this is "to Your Name"</p>
<p>תכלית שמים וארץ ע"ש ויכלו השמים והארץ.</p>	<p>the completion/telos/purpose of heavens and earth on account of (Genesis 2: 1) <i>"And were finished the heavens and the earth..."</i></p>
<p>וצריך להפסיק מעט בין "לשמך" ל"תכלית" כדי שלא יהא כחוזר למעלה חלילה וחס.</p>	<p>And you need to pause a little between "...to your name" and "the completion..." in order that it will not be as if it returns upwards (i.e. refers back) chalila v'chas (God forbid)</p>
<p>וברכתו מכל הימים על שם ויברך אלהים את יום השביעי.</p>	<p>And You blessed it from all the days on account of (Genesis 2: 3) <i>"And God blessed the seventh day"</i></p>
<p>וקדשתו מכל הזמנים על שם ויקדש אותו.</p>	<p>And You hallowed it from all the times on account of (Genesis 2: 3) <i>"and hallowed it"</i></p>
<p>וכי רבינו סעדיה כי ברכת השבת וקדושו הוא על שומרי השבת שיהיו מבורכים ומקודשים.</p>	<p>And Our Rabbi Sa'adia wrote that the blessing of shabbat and its hallowing refers to those who keep shabbat that they will be blessed and hallowed</p>
<p>והחכם ר' אברהם בן עזרא ז"ל פירש כי הברכה תוספת טובה שיתחדש בגופות יתרון כח בתולדות ובנשמה יתרון השכל וקדש אותו שלא עשה בו מלאכה בשאר הימים.</p>	<p>And the Chacham Rabbi Avraham Ben Ezra z"l interpreted that the blessing is an addition of goodness that will be renewed in bodies an extra strength in offspring and in the soul an additional of awareness, and He hallowed it in that He did not work on it (as) on the other days</p>
<p>והרמב"ן פי' בדרך הפשט כי יום השבת מבורך וקדוש כי צוה בזכירה לברך אותו ולהדרו וצוה בשביתה שיהיה לנו קדוש ולא נעשה בו מלאכה.</p>	<p>And the Ramban interpreted by way of the p'shat that the Sabbath day is blessed and hallowed for He commanded "memorial" to bless it and beautify it and He commanded "rest" that for us it will be hallowed and we will not do work on it</p>

<p>וכן כתוב בתורתך ויכלו השמים והארץ וגו'</p> <p>ויש אנשים שאין אומרים "ויכלו" אלא מתחילין "ויברך אלהים את יום השביעי..." ויותר נכון לאמרו דגרסינן בפרק כל כתבי הקודש (קיט, ב) אמר רב ואיתימא ר' יהושע בן לוי אפילו יחיד המתפלל צריך לומר ויכלו. ואמר רב המנונא כל המתפלל ואמר ויכלו מעלה עליו הכתוב כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית שנאמר ויכלו אל תקרי ויכלו אלא ויכלו פי' הקדוש ברוך הוא והוא. אלמא שהעיקר לאמרו לפי שמורה כאלו נעשה שותף.</p> <p>ויש לדחות שאין להוכיח מכאן שצריך לאמרו שזה שאומר "אפילו יחיד המתפלל צריך לומר ויכלו" ר"ל אחר תפלתו כמו שאנו עושין בצבור ומיהו אפילו הכי טוב הוא לאמרו בתפלה.</p>	<p>and so it is written in Your Torah (Genesis 2: 1) "And were finished the heavens and the earth etc"</p> <p>And there are people who do not say "<i>And were finished...</i>" rather they begin, "<i>And God blessed the seventh day...</i>" (Gen 2: 3) but it is more correct to say it as we state in the chapter "<i>All holy writings</i>" (Shabbat Chapter 16, T. Bavli 119b) Rav said and some say Rabbi Yehoshua Ben Levi even an individual praying needs to say "<i>And were finished...</i>" and Rav Hamnunah said everyone who prays and says, "<i>And were finished...</i>" the text raises up onto him as if he were made a partner with The Holy Blessed One in the act of creation as is said "<i>And were finished...</i>" Do not read "<i>And were finished...</i>" rather "<i>and they finished...</i>" meaning The Holy Blessed One and himself which implies that the essence is to say it since it teaches as if he were made into a partner.</p> <p>And there is (reason) to reject (this argument) (and to think) that we cannot prove from here that he needs to say it that the fact that it is stated 'even an individual praying needs to say "<i>And were finished...</i>"' (really) means to say – after his prayer like we do in public however even if that (is true) it is good to say it in prayer</p>
---	--

ישמחו במלכותך על שם (במדבר י, י) וביום שמחתכם ובמועדיכם ואמרי' בספרי (ע"ט) וביום שמחתכם אלו השבתות. ואמר במלכותך על שם (תהי' קמט, כ) בני ציון יגילו במלכם. **שומרי שבת** על שם ושמרו בני ישראל את השבת. **קוראי עונג** על שם וקראת לשבת עונג. **עם מקדשי שביעי** כלומר עם משמרי שבת בקדושה והוא ע"ש (ירמיה יז, כד) ולקדש את יום השבת. **כלם יתענגו וישבעו מטובך** על שם (נחמיה ט, כה) ויאכלו וישבעו וישמנו ויתעדנו בטובך הגדול. **והשביעי רצית בו וקדשתו** על שם ויקדש אותו. **חמדת ימים אותו קראת** שנאמר ויכל אלהים ביום השביעי ומתרגמינן בירושלמי וחמיד ה' ודומה לו (תהי' פד, ג) נכספה וגם כלתה. וכן ותכל נפש דוד (עי' ש"א ג, לט ותרגום). פי' אחר והשביעי רצית בו וקדשתו מפני שהוא יום חמדת ימים אותו קראת זמנת וקדשת. ודומה לו (ישעיה מח, יב) וישראל מקוראי, וכן (שמות לה, ל) ראו קרא ה' בשם בצלאל. כך נראה לי מפני שלא מצינו בתורה מפורש שהשם קראו חמדת ימים.

<p>אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתנו</p> <p>ע"ש (ויקרא כג: לב) תשבתו שבתכם ומתרגמינן תנוחוון נייחכוון. וע"ש ששבת וכנסת ישראל נקראו כלה והקב"ה נקרא חתן אנו אומרים לו תתרצה שנהיה ככלתך ותנוח כלתך בך כדאיתא במדרש רות (פ"ב ט) בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך מכאן שאין לאשה מנוח אלא באישה.</p> <p>וקדשנו במצותיך פירשנוהו בברכת נט"י.</p> <p>ותן חלקנו בתורתך על שם (תה' קיט, נז) "חלקי ה' אמרתי לשמור דבריך" ועוד על שם שכתוב בקהלת (ט, ט) "כי היא חלקך בחיים" גבי אשה כלומר התורה אצלך כמו אשה ארוסה ואומר במדרש תלים (עי"ש פט"ז, ו) כי חלק ה' עמו כאיניש דאמר נפלה פלניא לפלן.</p> <p>ושבענו מטובך ע"ש (עי' נחמיה ט, כה) וישבעו ויתענגו בטובך.</p> <p>ושמח לבנו בישועתך ע"ש (ישעיה כה, ט) נגילה ונשמחה בישועתך.</p> <p>וטהר לבנו לעבדך באמת ע"ש (תה' נא, יב) לב טהור ברא לי אלהים. ואמר "באמת" על שם (ירמיה י, י) "והי' אלהים אמת". והטעם שאנו חפצים</p>	<p>Our God and the God of our ancestors Desire please our rest</p> <p>On account of (Leviticus 23: 32) "you will Shabbat (v) your shabbat (nf)" and we translate (into Aramaic!) "you will rest (v) your rest (nf)"</p> <p>and on account of that shabbat and the collective of Israel are called "bride" and The Holy Blessed One is called groom. We are saying to Him (in this prayer) Be desirous that we will be as your bride and your bride will rest in You! Like in Midrash Ruth (2: 9) "My daughter, will I not seek for you rest that will benefit you" (Ruth 3: 1) from here that a woman has no rest apart from in/through her husband.</p> <p>(and) hallow us in Your commandments We explained it in the blessing on washing hands.</p> <p>And put our portion in Your Torah on account of (Psalm 119: 57) "My portion is YHVH I said that I will observe Your words" And furthermore on account of that which is written in Ecclesiastes (9: 9) "for that is your portion in life" regarding a wife In other words the Torah is with you like a betrothed wife. And it says in Midrash Tehilim (See there Ch. 16, 6) "For the portion of YHVH is His people" Like someone who says Jane Doe fell to John Doe</p> <p>And satisfy us from your goodness On account of (See Nehemiah 9: 25) "(so they did eat), and were satisfied, (and became fat) and luxuriated in Your goodness..."</p> <p>And cause to rejoice our hearts in Your salvation On account of (Isaiah 25: 9) "We will be glad and rejoice in Your salvation"</p> <p>And purify our hearts to serve you in truth on account of (Psalms 51: 12) "Create for me a pure heart, O God" And it said "in truth" on account of (Jeremiah 10: 10) "But YHVH God is a true God" And the sense is that we yearn</p>
---	---

<p>לעבדך באמת ואתה תסייענו על דרך (יומא לח, ב) בא ליטהר מסייעין אותו.</p>	<p>to serve You in truth and You will help us by way of (Yoma 38b) “One who comes to purify himself They help him”</p>
<p>והנחילנו ה' אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך כלומר בשביל האהבה שאהבתנו כשנתת לנו את השבת כשהיינו במדבר כמו שאמר (ירמיה ב, ב) זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך וגו'.</p>	<p>And bequeath us LORD our God with love and with desire Shabbat of your holiness in other words because of the love that your loved us when you gave us the shabbat when we were in the desert as it says (Jeremiah 2: 2) <i>“I remember for you the affection of your youth, the love of your espousals”</i></p>
<p>וברצון בשביל שרצית שידחו הקרבנות את השבת.</p>	<p>and with desire because You desired that the sacrifices would push aside the shabbat</p>
<p>ויש מפרשי' וברצון לפי שאין בשבת שעיר לחטאת אלא שני כבשים בלבד.</p>	<p>and there are those who interpret and with desire since there is not on shabbat the sin goat but only the two sheep</p>
<p>וביו"ט אומר במקום באהבה וברצון בשמחה ובששון כמו שאפרש בוהשיאנו. וגם בשבת עם יום טוב, אומר בשמחה ובששון, על שם (במדבר י, י) וביום שמחתכם ובמועדיכם ואמרין בספרי (ע"ט) שמחתכם אלו השבתות. הרי שגם בשבת נופל לשון שמחה. ואמר שבת קדשך על שם (נחמיה ט, יד) ואת שבת קדשך הודעת להם.</p>	<p>And on Yom Tov he says instead of “with love and with desire” “With joy and with delight” as I will explain in “and raise us up” And also on shabbat with Tom Tov he says “With joy and with delight” on account of (Bemidbar 10: 10) <i>“And on the day of your joy and your appointed times”</i> And we say in the siphrei (79) “of your joy” – these are Shabbatot See that also on shabbat falls/applies the language of joy And it says “your holy Shabbat” On account of (Nehemiah 9: 14) <i>“and Your holy shabbat You made known to them”</i></p>
<p>וינוחו בו ישראל מקדשי שמך ע"ש (שמות כ, יא) וינח ביום השביעי וכתיב למען ינוח. ובי"ט אומר וישמחו בך ע"ש (דברים טז, יד) ושמחת בחגך וגם בשבת עם יום טוב אומר וישמחו כמו שאמרנו שגם בשבת נופל לשון שמחה.</p>	<p>And (all) Israel will rest upon it The ones who hallow Your name. On account of (Exodus 20: 11) <i>“and He rested on the seventh day”</i> And it is written (Deut. 5: 14) <i>“in order that you will rest”</i> And on Yom Tov say “and they will rejoice in you” On account of (Deuteronomy 16: 14) <i>“and you will rejoice on your festival”</i> And also on shabbat with Yom tov he says “and they will rejoice” as we stated that also on shabbat falls/applies the language of joy</p>

<p> ברוך אתה ה' מקדש השבת שנאמר (ברא' ב, ג) ויקדש אותו כי השם מקדשו ולא ישראל. ומפרש במסכת סופרים (פיי"ג הי"ד) כי הטעם שבחתימת שבת אין מזכירין ישראל כמו בימים טובים אלא בשבת בלבד מפני שהשבת קדמה לישראל, שנאמר כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. וכתיב (שמות טז, כט) ראו כי ה' נתן לכם השבת, שהיה כבר . </p>	<p> The Source of Blessing are you YHVH Who hallows the shabbat As is stated (Bereshit 2: 3) <i>"and He hallowed it"</i> For HaShem hallows it and not Israel. And it is explained in Masechet Sofrim (Chapter 13, Halacha 14) That the reason that in the sealing bracha of shabbat we do not mention Israel like on Holy days but rather only on shabbat is because the Shabbat precedes Israel, as is stated (Exodus 31: 16) <i>"...for in six days</i> <i>YHVH made</i> <i>the heavens and the earth,</i> <i>and on the seventh day</i> <i>He ceased from work and rested"</i> And it is written (Exodus 16: 29) <i>"See that YHVH</i> <i>has given you the Shabbat"</i> That it existed (was) already </p>
---	---